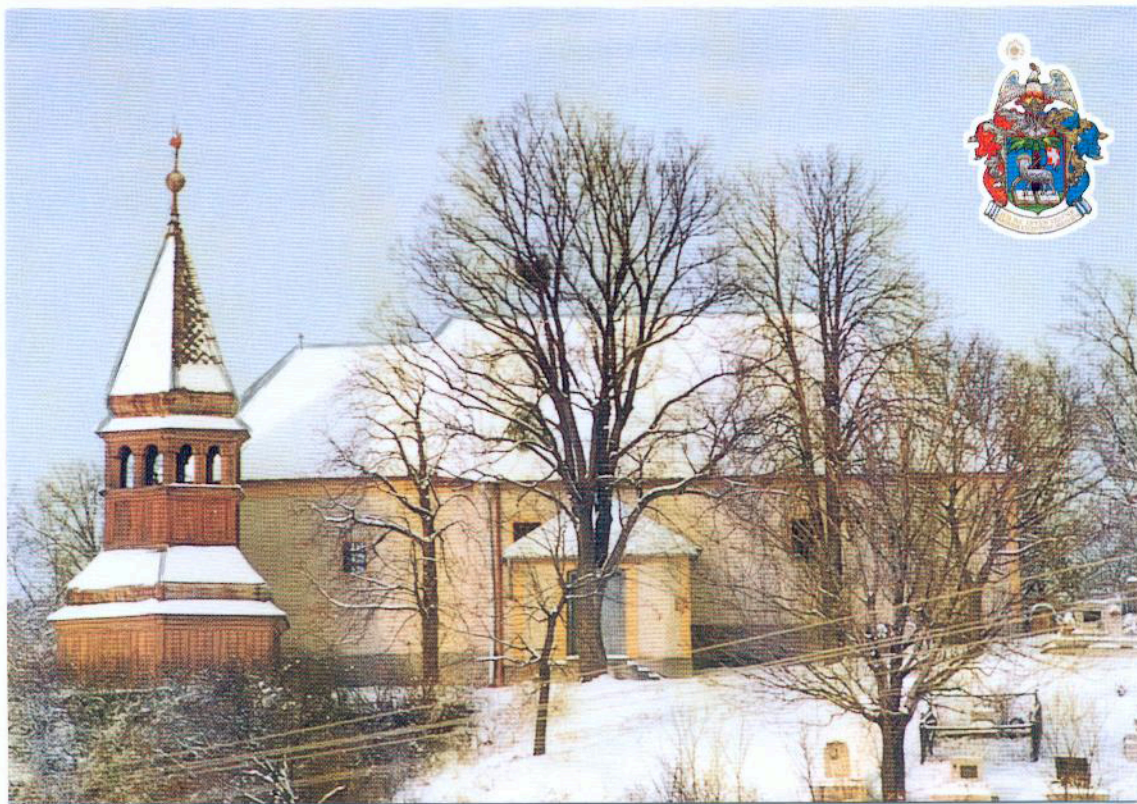

„FÉLJÉTEK AZ ISTENT, ÉS NÉKI ADJATOK DICSŐSÉGET!” (Jel. 14: 7) SOLI DEO GLORIA!

RADOSTYÁNI SION

A RADOSTYÁNI EGYHÁZ LAPJA * VI. ÉVFOLYAM 1. SZÁM * 1998. JANUÁR * SZERKESZTI: VÁRADY ZSOLT

A TARTALOMBÓL: Első és utolsó * Levél az Olvasóhoz * Élet és halál * Boldogasszony haváról és abban való innepekről * Radostyáni lelkipásztorok * Gyermekeinknek – Egy kis levél, regulák az Oskolában, Illés áldozata * Az elátkozott város * Lét és nemlét határán * Az örökség * Az egyházközség hírei

Templomunk téli látképe dél felől képslapon. Bal oldalon az 1762-ben épült hatszögalaprajzú páratlan műemlék fa harangláb látható. A templom bal oldala (nyugati része) középkori eredetű, a nagyobb rész (keleti oldal) 1784-ben lett hozzátoldva. A templomtól délkeletre van a temető, mely már a Krisztus utáni első századokban is e célra használtatott a kelta népeknél, ahol az urnás-hamvasztásos temetési formát gyakorolták.

Túrmezei Erzsébet: ELSŐ ÉS UTOLSÓ

Mintha minden napom a legelső volna,
új feladatokba vezetne, sodorna...
hisz a tegnap útja már mögöttem maradt,
vétke, mulasztása Jézus vére alatt.
Előre siettet mindig új kegyelme,
mintha minden napom a legelső lenne!

És mintha utolsó volna minden napom:
végső lehetőség, utolsó alkalom...
Úgy váljék valóra, legyen terve tetté,
mintha soha többé holnap nem követné!

Hadd nézzek, Istenem, minden új napomra,
mintha első lenne és utolsó volna!

Levél az Olvasóhoz

Mit is írhatnék az esztendő elején mást, mint azt, hogy mindnyájunknak gazdag évet kívánok. Nemcsak anyagi gazdagságot, sőt elsősorban nem is anyagi, pénzügyi gazdagságot kívánnék, hanem lelki kincsekkel való meggazdagodást. Azt kívánnám először is, hogy az életet egy magasabb szinten tudjuk megélni, felfogni, és az élet eseményeit – mint mozaik darabkákból az egész képet – összerakni. Ez nem csekély kívánság. Mert Isten áldásáért való könnyörgés van benne. Könnyörgés az értelemért, könnyörgés a türelemért, az élet szent titkának megsejtéséért, könnyörgés erőért, mely velünk van mindennapjaink küzdelmeiben, s könnyörgés hitért, amiből mindig és mindnyájan szükölködiünk, könnyörgés élő reménységért, hogy érdemes és értelmes legyen élni, szerethessünk ebben az esztendőben is, mert van kit szeretni. Könnyörgés egy felelemmentes jövőért, aggodalom nélküli napokért, boldog percekért, hálás szívért, új életért, szent buzgalomért, hogy ne közöny és fásultság, de öröm és vigasság hassa át ennek minden napját, s hogyha eljő majd a legutolsó, boldog legyen az is, mert nem ismeretlen megsemmisülésbe megyünk, hanem mennyei jó Atyánkhoz hazra.

Kívánom azért, hogy fussatok Istenre tekintve, amig futhattok! Legyetek boldogok, mert Isten áldottainak mondhatjátok magatokat! Az Úr áldása legyen és maradjon ezután is mivelünk!

Élet és halál

„Lám elődbe adtam ma néked az életet és a jót; a halált és a gonoszt, Mikor én azt parancsolom néked ma, hogy szeressed az Urat, a te Istenedet, hogy járj az ő útain, és tartsd meg az ő parancsolatait, rendeléseit és végzéseit, hogy élj és szaporodjál, és megáldjon téged az Úr, a te Istened a földön, amelyre bemégy, hogy bírd az. Ha pedig elfordul a te szíved, és nem hallgatsz meg, sőt elhajolsz és idegen isteneket imádsz, és azoknak szolgálatsz; Tudtotokra adom ma néktek, hogy bizony elvesztek; nem éltek sok ideig azon a földön, amelyre a Jordánon általkelvén bemégy, hogy bírd az. Bizonyosságul hívom ellenetek ma a mennyet és a földet, hogy az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot: válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod; Hogy szeressed az Urat, a te Istenedet, és hogy hallgass az ő szavára, és ragaszkodjál hozzá; mert Ő a te életed és a te életednek hosszúsága; hogy lakozzál azon a földön, amely felől megesküdt az Úr a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, hogy nekik adja azt.”

V. Mózes 30:15-20

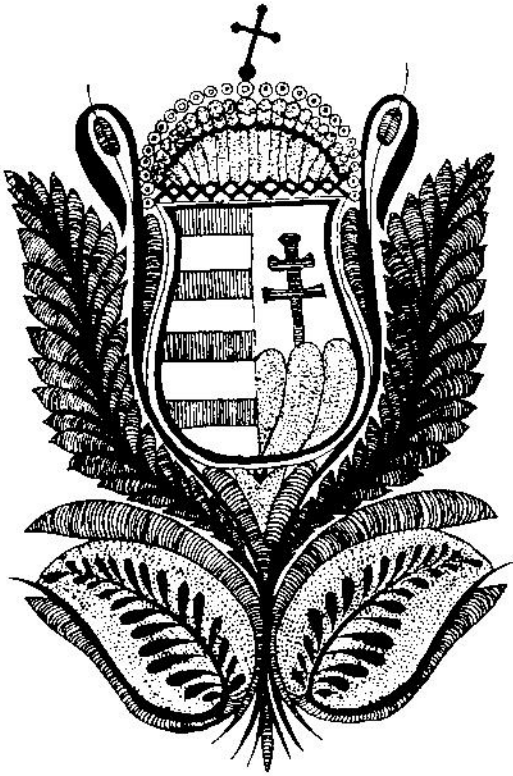
Mózes ajkán áldás és átok, Isten emberének ajkán élet és halál útjának lehetősége. Az isteni igé hirdetője lét és nemlét határán megmaradást vagy pusztulást hirdet. Minden időben, ezredévekkel ezelőtt, Egyiptomi fogság után, honfoglalás előtt pusztai vándorúton, később saját országban, majd Babilonban, azután ország nélkül otthon, végül ország nélkül szétszóratva a világban, vagy hirdeti ugyanezt ma is, több évtizedes orosz megszállás elmúlta után, egy új év első vasárnapján, 1998. elején.

Élet ... halál. Hogyan értsük a nekünk feszülő két szót? Mit tegyünk hallva azokat? Isten örök igéjére kell ma is figyelni, mely ma nekünk mondja: Válaszd az életet, az áldást, s ne a halált, az átkot!

Választásról szólva eszünkbe jut az is, hogy politikai választások is lesznek ebben az esztendőben. 1., Mi lehet az egyház szerepe ebben az időszakban? Hogy kapcsolódhat az üdvtörténet, az egyháztörténet s a világtörténet egymáshoz? 2., Egyáltalán politizálhat-e az egyház?

Az első kérdésre próbáljunk meg válaszolni. Nem úgy kell a mennybe tekinteni, hogy belefeledkezve tagadjuk a földi életet, nehogy mind a kettőt elveszítsük. Úgy kell élni itt a földön, hogy az örökkévalót meglássuk mulandó portest mivoltunkból. Úgy kell élni itt a földön, hogy az örökkévalóság már itt elkezdődjön bennünk és általunk Isten kegyelmes voltából. Világtörté-

net és üdvtörténet kapcsolódási pontjában ott legyen az életünk, legalábbis a világtörténelem kis darabkájában, a nemzet, családom, egyházam, szerettem életének eseményeiben egy szeretetteljes találkozásban velük. Hogy együtt válasszuk az életet, az áldást, melyet Isten adni akar nekünk. S ebben már benne van az Anyaszentegyház története is, a communio sanctorum (a szentek egyessége, közössége). Egyedül, függetlenül

a többi embertől nem lehet üdvözülni. Sokszor hallhatjuk egyes emberektől, hogy ők úgymond hisznek Istenben, otthon, egyedül, még imádkozni is szoktak. Valóban lehet egyedül imádkozni. Az életnek vannak olyan örvényei, földindulásai melyekben csak egyedül lehet imádkozni. Reménységünk szerint mindenható Atyánk ezeket az imádságokat is meghallgatja, mint minden szívből jövő imádságot, de Szentlelke ajándékai-val és erejével ott van mégis ezerszer inkább jelen, ahol ketten vagy hárman egybe-gyűlnek az ő nevében. Imádkozni tehát lehet egyedül is, de egyet nem lehet. Szeretni. Isten törvényének betöltése pedig a szeretet. Mi módon szerethet valaki, Isten népétől elkülönítve magát, ha szeretete tárgya hiányzik mellőle?

A második kérdésre adható válasz: politizálhat-e az egyház? Nem is és igen is. Ha csak arról van szó, hogy Kiskarakószörcsögi Nagy Péter vagy Nagypiripócsi Kiss Pál legyen a vezető, vagy elnök, vagy miniszter, akkor nem politizálhat. Akkor tilos politizálnia. De ha élet és halál a tét, Isten és ember előtt hallatnia kell szavát. Hirdetnie kell, hogy Isten két utat adott, az áldását, hogy azt választva éljünk, vagy az átokét, hogy azon járva elpusztuljunk.

Ma is ez a két út van előttünk. S melyik úton jár az ember? a magyar nép? Letagadhatatlan tény, hogy évente a trianoni Magyarország 50.000 lélekkel fogy. Mintha egy ördögi titkos kéz minden esztendőben egy egernyi lakosságú várost tüntetne el örökre megmaradt hazánk térképéről. Letagadhatatlan az is, hogy a népjólét helyett az egyre átfogóbb és egyre nyomorgatóbb létbizonytalanság uralkodik el rajtunk. Jó, hogy 65 év felett ingyen utazhatunk, de ez még nem oldotta meg a lét kérdéseit, amikor a kormánypolitika a tehetséges Nyilas Misiket betapossa a sárba, hogy saját körükből a legtehetségtebbeket is diplomához juttassa, vezetőkké tegye. És ha valaki ilyen gondolatokkal áll elő lefasisztázzák, lesovinisztázzák, antiszemitanak mondják. Pedig csak felelősen gondolkozik. Csak azzal nincs baj, aki nem mond semmit, csak üres szavakat. Csak azzal nincs baj, aki nem csinál semmit, csak tedd-ide tedd-oda értelmetlen dolgokat.

A lét kérdése ma ez: mersz-e hittel tenni? Isten ígéjére figyelve áldást és életet választani, s így kegyelméből a halált és átkot elkerülni? Mersz-e Krisztusra tekintve, ha kell radikálisan dönteni. Mert nincs más út az életre, az örökéletre. Ez a megmaradás feltétele, mert talán a mi időnkben még megmaradunk, bár ez sem biztos. Talán még az egyház is, a nemzet is. De mit hagyunk magunk után? Mint az angol világbirodalom egy Pakisztánt, Indiát, Bangladest, egymás ellen harcoló részeket, vagy egy holland református egyházat egyre csökkenő számú hívekkel, ami 12 féle református egyházból áll, vagy Amerikában több száz féleből?

Isten előtökbe adta ma az életet és a halált. Mit választasz? ... hogy szeressed az Urat, a te Istenedet, és hogy hallgass az ő szavára és ragaszkodjál hozzá, mert – megérezted és megértetted – Ő a te életed és a te életednek hosszúsága, és lakozzál bátor-ságosan földedben... vagy örökre elpusztulj te is, és maradékos se legyen többé. Mert *„Választhattok, Az Isten rendelte így Lehetek áldás Szeretetének népe. Élhetek mint lelket mentő Hívők Istennek és Embernek Örömére. Választhattok, Az Isten rendelte így Lehetek Átok Gyűlöletnek népe. Élhetek mint lelket ölő Holtak Istennek és embernek Szégyenére”* (Dömötör Tibor)

Mit választasz te álmos, mámoros és hályogos szemű magyar nép? Válaszd azért az élet útját, hogy élhess mind te mind a te házadnépe boldog, hátalati, megelégedett életet az örök Isten dicsőségére. Ámen.

BOLDOGASSZONY HAVÁRÓL ÉS ABBAN VALÓ INNEPEKRŐL

Januáriusnak hívták az első hónapját az esztendőnek a régi rómaiak a Numa római király rendelkezéséből Jánusról, aki volt Itáliának legelső királya. Kezdték pedig ez idő tájban a magok esztendejüket azért; mivel a nap is a tájban tér meg az égnek abroncsán s hosszabbodik, a világosság nevelkedik, a setétség pedig kisebbedik; hogy így egy pontról kezdődjék a nap és az esztendő Ovidiusnak ama verse szerint: *Bruma novi prima est; veterisque novissima Solis; Principium capiunt Phœbus et Annus idem.* Azaz magyarul: Téli napálláskor búcsúzik az ő, s jön az új nap: Úgy nyeri újultát Phœbus az évvel együtt.

Miért nevezték a keresztyének Boldogasszony havának?

Nyilván ennek oka nem egyéb, hanem ez: A pogányoknál ez a hónap volt szentelve a Juno istenasszonynak; akit ők tartottak a házasság vagy lakodalmazás istenasszonyának és pátrónájának; ahonnan az athénasbéliek Gámélionnak, lakodalmazó hónapnak. A keresztyének inkább akarták, hogy Juno helyett a Boldogságos Szűz forogjon emlékezetben.

Micsoda innepek vagynak ebben a hónapban?

Rend szerint való innepek ezek: KIS-KARÁCSON vagy újesztendő napja. Az esztendőnek legelső napja ez: melyet a római pogányok nagy örömben, sokféle vígasságokkal, áldozatokkal, egymásnak köszöntésekkel, ajándékokkal, vendégeskedésekkel, táncokkal, oktalan állatoknak bőrkben való öltözésekkel, férjfiaknak asszonyok, asszonyoknak férjfiak köntösökbe való járásban s még sok fertelmes vétkekben is töltöttek el. A pogányok keresztyénekké lévén, ez a megrögzött rossz szokás a keresztyének közé is békült, hogy azt töltötték (1.) nagy vígasságban, táncban, vendégségben, (2.) egyik a másiknak köszöntésekben, (3.) ajándékoknak küldözésekben, amelyek mind édesekből, mézes tésztaneműből, figékből, malozsa-szőlőkből állottak. (4.) Utcákon nyargalódzottanak, a gazdagoknak ajtajokon énekeltek, muzsikáltak. (5.) Zöld füvet, ágat tettek el a házban, a személyek számok szerint, abból jövendöltek. (6.) Tüzet és házi eszközöket azon a napon ki nem adtanak.

(...) még a mi időnkben is sok rendeletlenségek mennek véghez; bizonyítják ezt azok, akik Új-esztendő éjtszakáján zöld fű vagy hagyma kalendáriomokat készítenek. Nem is lehet minden babonát eltörölni, amíg az ember léssen a földön.

Pál-fordulása

Ezt a napot szentelik a Sz. Pál apostol megtérésének emlékezetére.(...)

Mit tartanak erről a napról? Ez a tudatlan embereknél *dies criticus*, oly nap, melyből jövendölnek. Ha tiszta, bőv termést; ha ködös, döghalált; ha esős, havas, szükségét jelent ama versek szerint: Pál napja ha tiszta; jelent nagy bővséget. Ha szeles; hoz földre rabló ellenséget. Ha ködös pedig len; halált, vesztetséget, Ha havas és esős; kenyérben szükségét.

Hát azokról a nevekről, amelyek fel vagynak írva a kalendáriomban, mit kell ítélni? (...)

Károly. Forog fenn ezen a napon a Nagy Károly császár emlékezete, aki a keresztyén vallást terjesztő, igen dicséretes keresztyén fejedelem volt. Holt meg ezen a napon oldalfájásban 814. esztendőben. Erre a napra némely kalendáriomokban írják Margaritát, a IV. Béla magyar királynak Domokos szerzetin való szűz leányát; akit egynéhány m. királyok akartanak kánonizáltatni; de mindenkor akadály esett benne, és elmúlt. Testének némely részei Posonban tartatnak: a koponyáját tiszta drága gyöngyökből készített abroncsba foglaltatta Kristina, az Eszterházi Miklós palatinus felesége; melyen ugyan gyöngyből ez az írás vagyon: *Caput B. Margaritæ Virginis filiæ Belæ Quarti Regis Hungariæ, azaz Boldog Margit szűznek, IV. Béla magyar király leányának feje. (...)*

KÖZSÉGÜNK TÖRTÉNETÉBŐL

RADOSTYÁNI LELKIPÁSZTOROK

- I. **Alattyáni Mihály** 1577–1582-ben itt, Varbón és Parasznyán is prédikált, Varbón, az anyaegyházban lakhatott. Szilvásváradról és Dédesről került ide.
- II. **Debreczeni György** kápolnai lelkipásztor 1594-ben.
- III. **Gönci K. Péter** 1597–1598-ban itt, Sajólászlófalván és Sajókápolnán is prédikált. Előbb már prédikátor volt Szendrőládon, Ládbesenyőn, Barcikán és Kazincon.
- IV. **Siklósi L. Mihály** 1606-ban, 1608-ban varbói lelkipásztor, ezeken kívül Parasznyán, Kondón és Ludnán szolgált.
- V. **Miskolczi András** káplnai lelkipásztor, aki itt, Alacsán, Lászlófalván és Kondón prédikált 1611-ben.
- VI. **Tarczali József** 1612-ben arbói lelkipásztor, itt, Lászlófalván és Ludnán prédikált
- VII. **Kisidai János** 1621–1622
- VIII. **Makrai Pál** 1622–1623-ban radostyáni prédikátor, Parasznyán, Ludnán és Varbón is.
- IX. **Fegyverneki János** 1623. Parasznyán, Ludnán, Kondón és Varbón is prédikátor.
- X. **Kőrösi István** 1624. Kondón. Sajólászlófalván és Sajókápolnán is prédikált. Előzőleg Abaújlakon és Gadnán volt.
- XI. **Vadnai János** kápolnai prédikátor itt és Lászlófalván is.
- XII. **Gyöngyösi János** 1641 körül itt és Kondón is, s a következők mind Kajári Istvánnal bezárólag. Előzőleg lelkipásztor Nagyvisnyón s filiáiban Szilvásváradon és Balatonban (1620., 1621., 1623., 1625.)
- XIII. **Szentpéteri István** 1702.
- XIV. **Adonyi Péter** 1711 körül
- XV. **Etsegi István** 1713 körül
- XVI. **Kállai János**
- XVII. **Berzétei István** (segédl.)
- XVIII. **Tornallyai Márton** 1723 körül (segédl.)
- XIX. **Sárkány Dávid** született 1700 körül, meghalt 1762. szeptember 18-án Miskolcon. Református tanár. Tanulmányait Sárospatakon végezte, ahol 1719. szeptember 13-án lépett a tógátusok sorába. Külföldre menvén 1730-ban a franeckerio egyetemre íratkozott be hallgatónak. Hazájába visszajöve 1731-ben radostyáni, 1733 végén mezőcsáti lelkipásztor, 1734-ben sárospataki bölcsészettanár lett. E hivatalát „*De profanæ eruditioni exima utilitate in sacris*” szülő értekezésével foglalta el. 1758-ban nyugalomba vonulván Miskolcra költözött. Műveinek nagy része kéziratban maradt, csak ezek jelentek meg: Halotti magyar oratio Ráday Pél temetésén 1733, *Analytica exegesis primæ epistolæ Joannis*.
- XX. **Tunyogi Péter** 1735 körül
- XXI. **Kökényesdi Pál** 1779-1780 között vámosi pap
- XXII. **Kardos György**
- XXIII. **Serki János**
- XXIV. **Maklári János**
- XXV. **Marosi András** 1753 körül
- XXVI. **Kardos György** 1755?–1759 febr.
- XXVII. **Rimaszombati Mihály** hozatott 21. febr. 1759. Helyébe
- XXVIII. **Kajári István** 12. június 1763., aki is meghalt 21. november 1795. Reggeli kilenc órakor eltemettetett 23-án novemberben prédikálván tiszteletes tudós kazinci prédikátor Olasz Péter úr.
- XXIX. Tiszteletes **Kökényesdi Pál** úr a Pelsőci Református nemes Ekklesiából bé hoztatott 1796. esztendőben és meghalván 1797. esztendőnek az elején, a másik esztendőt káplán húzta ki.
- XXX. Tiszteletes **Szeremlei Császár Mihály** úr a Szini nemes Ekklesiából behozatott 1798. esztendőben, és szolgált hat esztendőt; a hetediket **Balogh Mihály** (administrator) káplán húzta ki; meghalván 1804. esztendőben áprilisnak 19. napján.

XXXI. 1805. esztendőben Szent György havának 24. napján az Egerszegi Helvetica Confessiot tartó Ekklesiában tartatott . . . . helyosztó gyűlésekben Tiszteletes **Tasnádi Szeőcs István** úr a Simonyi ekklesiából rendeltetvén ezen nemes Ragyistyáni Szent Ekklesiába. Ns. Szabó István és ns. Kis Tamás urak, mint a ns. Ragy. Szt. Ekklesia representánsainak megegyezésekkel be is hozatott pünkösöd havának 13. napján, vagyon...nak nagyobb része 14. napján reggeli 10 órakor érkezett be maga. Ki is 16 esztendőig, mint hív lelki pásztor az Úr nyáját híven vezérlette, s táplálta a mennyből leszállt mannával, és ..... kőszál erejével, s boldogult csendes életét letette 1820. 18-án szeptemberben. Prédikálván felette aszalai prédikátor tiszteletes Tótfalusi Mihály és kápolnai prédikátor tiszteletes Egressy Pál urak.

XXXII. 1820. 19-én szeptember prédikátor tiszteletes **Sasi Szabó József** úr a berentei preliminális gyűlésen és 1821-ben 21-én márciusban a velezdi helyosztó gyűlésen meg is erősített hivatalába. Ki is mint káplán három esztendőig folytatván szent hivatalát a bánfalusi helyosztó gyűlésen 1823-ban 3-án áprilisban Balajtra rendeltetett.

XXXIII. Néhai Tiszteletes Szűts István úr helyébe Tiszteletes **Batsó János** urat hozták 1823. esztendőben. Aki megholt Rimaszombatban, a hazájában 1829-ben, ki után a helyosztó gyűlésen hátralévő időt mint káplán töltötte

XXXIV. tiszteletes **Farkas István** 1832-ben

XXXV. Ez után tiszteletes **Tóth Sámuel** úr jött az ekklesiába Alacskáról, rendeltetett a Szentpéteren tartatott osztó gyűlésről. Szolgált két esztendeig, a harmadikat kihúzta ifjú **Vladár János**, ki 33-ban végezte Kazincon a rectorátusát. Ezt az ifjat akarta volna rendes prédikátorává tételni az ekklesia; de a nagytiszteletű traktus ezt a törvények ellenére meg nem engedhetvén ide rendelte

XXXVI. tiszteletes **Danavár Sámuel** urat Varbórol, mely rendelését az egyházi szent Széknek a főtiszteletű Szuperintendencia is jóvá hagyta, s megerősítette Miskolcon 1835. áprilisnek 29. napján tartatott gyűlésében. Béhozták az ekklesiába 16. májusban. Beköszönt 17. májusban.

XXXVII. Tiszteletes Danavár Sámuel után a Visnyón 23-25 április 1838 esztendőben tartatott papi helyosztó gyűlésben a Radostyáni ns. Ekklesia rendes prédikátorává tételtek akkor Visnyón kápláni hivatalt viselt tiszteletes **Csepcsényi Vladár János** úr, ki is a fent nevezett esztendő május 11-én az ekklesiába béhozattatott, 13-án beköszönt. Vladár János 1882. év szeptember 3-án elhalván helyére fia

XXXVIII. Tiszteletes **Csepcsényi Vladár József** úr a damaki egyház lelkésze hozatott el 1883. év tavaszán. 1905. júliusig szolgált a Radostyáni szent Ekklesiában, mint az egyházközség hű pásztor, hosszú időn keresztül vezette az egyház ügyeit és szíve a gyülekezet szívével össze volt forrva. Őt helyettes lelkipásztorok követték a következő sorban:

XXXIX. **Tussay János** 1905. júliustól 1909. áprilisig, majd

XL. **Varga Imre** 1909. júniustól 1911. áprilisig.

XLI. **Ferenczy Dániel** 1911. májustól 1912. áprilisig.

XLII. **Molnár Sámuel** 1912. májustól 1914. novemberig.

XLIII. 1915 elején **Tóth Lajos**

XLIV. ifj. **Kőrössy István**

XLV. **Bodnár Ferenc** helyettes lelkipásztorok.

XLVI. **Ivanics? Ferenc** 1915. novemberből 1916. novemberig.

XLVII. **Illyés János** segédlelkipásztor 1917. január és március között.

XLVIII. **Svingor Jenő** 1917. májustól 1954. szeptemberig, amikor is innen ment nyugállományba. Őt követte

XLIX. **Martin Miklós** 1954. októbertől 1960. augusztusig.

L. **Filep Zoltán** 1961. elejétől 1992. pünkösödig szolgált. Őt követte

LI. helyettes lelkipásztorként **Kurucz József** Varbórol 1993. június 2-ig, majd

LII. **Várady József** kondói lelkipásztor helyettesként, 1993. őszől pedig felügyelő lelkipásztorként, amikortól fia

LIII. **Várady Zsolt József** püspöki kirendeléssel került a ns. Radostyáni Szent Ekklesiába prédikátornak, akit 1998. január 4-én tartott lelkipásztorválasztó közgyűlésen egyhangúan választott az egyházközség rendes lelkipásztorává.

(További bővülése még várható a névsornak, a Radostyán történetéről írandó könyvben természetesen a forrásokat is fel fogom tüntetni.)

GYERMEKEINKNEK

Kedves iskolás Gyermek! Hittanórán hétről-hétre találkozunk, sajnos vasárnapi istentiszteleten annál ritkábban. Talán, mert soha vagy csak igen ritkán látjátok szüleiteket Isten tiszteletére készülni és menni. Ebben nem példaitok ők. Sokaknak a harangszó sem jelent egyebet egy furcsa zajnál, vagy megszokott zörejnél. Pedig a harangszó annak az Istennek a tiszteletére hív, aki mindedig életet és gazdagon megáldott benneteket. Gyermek! Legyetek Isten gyermekei, akik meghallottatok hívó szavát! Éljetek az örökkévaló Isten dicsőségére, és ne mulasszátok el az Úr napját, a vasárnapot Isten tisztelete nélkül!

Regulák (szabályok) az Oskolában

Nagy vízbe ne menj fürödni,
Télbe ne menj sikálózni.
De siess az Oskolába,
Mint tudomány-vásárába.
Foglalj helyet, 's Istent kérjed,
Hogy tanulva célod érjed.
Időt fordíts tanulásra,
Nem játékra 's futkozásra.
Légyen mindég jó pajtásod,
Tentád, pennád, papirosod,
Társaidal ne veszedkj,

Hanem leczkédből vetekedj.
Ne társalkodj a rosszakkal;
Hanem magadnál jobbakkal.
Figyelmezzél a leczkére,
'S tanítódnak intésére.
Ha megdorgál, azt köszönd meg,
Mások intését se vesd meg.
Addig tanulj, míg időd van,
Előveszed nagy korodban.
Ha jól tanulsz, felkapsz, csak várj;
Kegyes légy, az Istennel járj.

Isten tűzbe borította Illés áldozatát a Karmel-hegyen

I. Királyok 18. rész

Mekkora tömeg hullámszik a Karmel-hegyen! Mindenfelől jönnek az emberek. Mi történik itt?

Nehéz idők jártak akkor Izraelre. Bálványokat imádozt Isten népe. Elfelejtették, hogy ki az ő Uruk. Ezért Isten súlyosan megbüntette őket. Évekig nem esett eső. Semmiféle eső nem várható a földeken. Ez azt jelenti, hogy éhínség vár a népre.

De Isten elküldte Illés prófétát. Az Úr azt üzenté általa a királynak, hogy hívja össze az egész népet a Karmel-hegyre. Isten meg fogja mutatni, hogy Ő az egyetlen, igaz Isten.

A nép elment a Karmel-hegyhez. De a bálványistenek, a Baálnak a prófétái is megjelentek. Illés azt mondta nekik, hogy készítsenek áldozatot. De nem volt szabad meggyújtaniuk a tüzet. Gyújtsa meg Baál, a bálványuk. Természetesen nem történt semmi. Az áldozat nem gyulladt meg.

Azonban amikor Illés is áldozatot készített, és tűzért imádkozott az Úrhoz, akkor tűz gyulladt ki az oltáron. Ebből megtudták az emberek, hogy ki az igazi Isten. Ismét neki akartak szolgálni. És Isten megkegyelmezt, mert amikor Illés esőért könyörgött, hamarosan vihar támadt és elkezdett zuhogni az eső!

Isten ismét gondoskodott a népéről!

AZ ELÁTKOZOTT VÁROS

A múlt században Balzac francia írónak hatalmas olvasótábora volt nemcsak a hazájában, hanem szerte Európában. A roppant termékeny szerző valósággal ontotta a műveket; csaknem száz kötetet alkotott, a legtöbbet egy-egy ciklus keretében. Ezek közül az „Emberi színjáték” lett a legnépszerűbb. Történelmi regényekkel tűnt fel, de korát is alaposan szemügyre vette, a társadalom összes rétegét boncolgatta ezekben a népszerű művekben.

Ami miatt azonban az író témáink közé került, egy nagyon különös – és a nyugati irodalomtörténészek által sem túlságosan ismert – ügy. Balzacnak, mint említettük, kiterjedt olvasói köre volt, különösen a hölgyek körében. Közülük sokan levelet is írtak neki. Az író, rengeteg elfoglaltsága miatt, kevés időt talált ilyesmire, úgy csak nagyritkán válaszolt.

Ám néhány, válaszra még nem is számító levél felkeltette a figyelmét. Ezek a távoli Kelet-Európából érkeztek, amely vidék akkoriban valahogy olyan ismert lehetett az átlagos francia számára, mint most nekünk Tibet...

A hölgy, aki oly kitartóan írogatott, lengyel földbirtokos fiatal feleségeként élt a mai Ukrajna területén. A terület akkoriban a cári Oroszországhoz tartozott, Lengyelország keleti felével és Varsóval együtt. Az arrafelé élő lengyelek, fehéroroszkok, ukránok, kozákok, tatárok stb. mind orosz alattvalók voltak.

Balzac annyira érdekesnek találta a levélíró, Ewelina Hanska grófnőt, hogy válaszolt neki. Mindebből irodalomtörténeti kuriózum keletkezett: tizenhét évig tartó sűrű levelezés! Amelynek irodalom, tudomány, történelem, társadalomrajz, divat és ki tudja még mi minden volt a tárgya! Levelükben mindketten gyakorlatilag felölelték mindazt, ami a világban körülvette, ami érdekelte őket, amit fontosnak tartottak annyira, hogy egymásnak is elmondják.

A levelezés szokatlan véget ért: Balzac felkerekedett, hogy végre személyesen is lássa Európa végében azt a hölgyet, akivel akkor már másfél évtizede csak levelet váltott, de külsejéről szinte semmit sem tudott. Végigutazta az akkori „Keletet”, és eljutott egy kis ukrán városba, ahol időközben a hölgy idősecske férje elhalálozott. Balzac életében először járt ennyire „vad” vidéken, a „civilizáció szélén”, miként a helyet maga említette. Kellemes meglepetés várt rá: a hölgy csinos volt, roppant művelt, és ... ami akkor bomba erejével hatott Párizsban: a kor leghíresebb írója feleségül vette a lengyel grófnőt, és magával vitte Párizsba. Mindez, tizenhét évvel az első (1833-ban történt) levélváltás után esett meg. Az esküvő után az író, sajnos, hamarosan elhunyt.

Hogy most mindez szóba kerül, annak az egyik levelük kisebb, akkor jelentéktelen részlete az oka. Ewelina Hanska azt írta az akkor még személyesen nem ismert férfinak, hogy ahol ő lakik, attól nem messze van egy kisváros, amelyet főként zsidók laknak (akkoriban arrafelé több millió, igen szegény sorsú zsidó élt). A kisváros házai nagyjából fából épültek, és az utóbbi évtizedekben több ízben is porig égett a városka.

Ebben még nem lett volna semmi szokatlan. Ámde a rosszindulatú tűzvész nem maradt abba, és bár bizonyíthatóan senki sem gyűjtögetett, a városkár a tőz emésztette el számtalan esetben. A dolog odáig fejlődött, hogy a zsidók, állítólag, kiderítették: a városba beköltözött a Rossz, netán maga a Sátán. És úgy vélték – ezt ki is hirdették hittársaik között –, hogy a város meg van átkozva, oda nem lenne szabad beköltözni. A többséget jelentő zsidó lakók ott is hagyták a várost! Kiköltöztek belőle, mert – mint mondták, és a helyi sajtóban meg is írták – „a város örökké a pokol tüzének martaléka lésszen, kárára minden embernek, ki féli Istent és nyugalmat akarna”.

Most már csak annyival tartozunk, hogy megadjuk a kisváros nevét, ahol a lakók már az 1840-es években úgy vélték, nem szabad lakni, mert megrontja lakóit, sőt az egész emberiségre káros lehet.

A város neve – Hanska asszony fennmaradt, sőt könyvben is kiadott leveleinek tanúbizonyossága szerint – CSERNOBIL volt...

MAGYAR SZEMMEL

Lét és nemlét határán

A címként választott négy szót Rab Zsuzsa kiváló református kortárs költőnk és műfordítónk 1988-ban írt Órtornyok című verséből vettem. Tömören és lényegretörően fejezi ki mai magyar valóságunkat. Lét és nemlét határán vagyunk, vagy nem vagyunk. Küzdünk, győzünk vagy veszítünk. Leszünk vagy elveszünk. A shakesperei nagy kérdés a mi kérdésünk: lenni vagy nem lenni. Vörösmartyval: itt élned s halnod kell.

Lét és nemlét határa, amikor ma még vagyunk, holnap már nem biztos, hogy leszünk. A létezésnek ez olyan határa, melyben mégis benne van a reménység, talán leszünk, talán megmaradunk embernek és magyarnak ezen a földön. E kettő összetartozik. – Költőink, akik nemzeti létünk mivoltát boncolgatták vagy ma is boncolgatják, rávilágítanak erre. Emberség és magyarság. Emberség nélkül nincs értelme a magyarságnak. A magyarság viszont egy más rálátást ad az emberségre. Az emberség nagy egészének egy Istentől teremtett népe rálátását arra, hogy miként tölthető be a „szeresd Istent és embertársadat” krisztusi kettős egy nagy parancsolata.

De hogyan állunk emberséggel és magyarsággal? Világunk embertelen. Kormányunk a nehez pénzügyi helyzetre hivatkozva embertelen vagy egyenesen emberellenes-családelles politikát folytat. Magyarzatokat lehet mentségül hozni, de ezek a segítségre szoruló és jobb sorsra érdemes tömegekben csak üres és átlátszó kifogásokként rezonálnak. Embertelen világunkat, országunkat a pénz irányítja. A Világbank diktál. S amikor ez olyan kijelentést tesz, hogy a mai Magyarországon csak 5 millió ember férne el, ennyit tarthatna el az ország, mert ennyi is elég lenne, akkor ez „választott kormányunk” részéről máris a program szintjére emelkedik. Levegő után kapkodva a megélhetési harcban, lehet azonban, hogy cáfolatként és némi reménységárként valakinek még rémlik, hogy a két németalföldi országban (Belgiumban és Hollandiában) 26 milliónyi ember él csonkamagyarországnyi területen. (Pedig ott olykor még a tengert is úgy kell kimeregetni a „szárazföldről”.) Sajnos, a statisztikák a kormányprogram sikerét bizonyítják. Évente 50-60-70 ezer lélekkel fogyunk mai határainkon, az úgynevezett Magyarországon belül.

Országunk nemzetietlen, de nem vagyok biztos abban, hogy sajnálatos és valóságos helyzetünk kifejezésére nem lehetne-e azt is mondani, hogy magyarelles. A nacionalizmus szót hallva rosszálló moraj tör fel, pedig nacionalista érzések (nemzeti érzések) nélkül a nemzet életképtelen, halálraítélt. Nacionalista az, aki közösségének, nemzetének jólétéért harcol és küzd, de nem mások rovására. Tehát ez nemes és szép elhivatásnak való engedelmesség. A megbélyegző és a nacionalista szóhoz társított értelem egy másik szóhoz kapcsolható – ez a sovinizta, aki mások rovására akar érvényesülést szerezni népének. Amikor a magyarságról szólunk, nem erről van szó. Amennyiben a trianoni diktátum rajzolta „határok” javunkra történő módosítását kérnénk is, megmaradnánk nemzetieknek, sőt akkor lennénk igazán magyarok, ha ezt annak súlyával és felelősségével egy szívvel és lélekkel követelnénk... sőt, meggyőződésem, hogy testvér népeinknek, elsősorban a tótoknak és a ruszinoknak is javukra lehetnénk. Egy 1938-as határokkal létező Szlovákiával sokkal valóságosabb alapon lehetne mindenről tárgyalni. (Megszűnne a dunai vízlépcső-per, megoldódna a jelenleg magyar kisebbségi sors kérdése, Rozsnyón valóban csak egy nyelven kellene kiállítani az iskolai bizonyítványt a magyar iskolában...) Az Ukrajnába bekebelezett négy északkelet-magyarországi megye (Ung, Bereg, Ugocsa, Máramaros) majd egy milliónyi ruszin lakosságának óhaja a negyed milliónyi magyaréval végre valóra válna...

Mikor döbben rá népünk, nemzetünk arra, hogy egészséges önbecsülés hiányában pusztul s elvész, s mint oldott kéve széthull – Tompa Mihály református lelkipásztor szavaival élve.

A Keleti-Pályaúdvarton jártam a napokban. A hangosbemondó a világvárosokat rendre magyarul mondja be, de Párkányt, Homonnát és a többi itt, az úgynevezett Magyarországon nem képes magyarul bemondani! Tudatlanságból vagy közönyből? Nem is az ok a leglényegesebb. Hogyan várhatjuk másoktól, hogy becsüljenek, ismerjenek, ha magunkat semmibe vesszük, ha mi a magunk helyzetével sem vagyunk tisztában? Hallottam többször olyan esetet, hogy erdélyi atyafit (magyart) bármilyen okból kiutasítanak az országból, ugyanakkor hongkongiak ezreit s más idegenek ezreit fogadják be. Talán lehetnének a valóságban is Anyaország (mint példának okáért Németország) addig is, míg jelenlegi határaink meg nem változnak. Talán be lehetne a BTK megfelelő paragrafusába pár szót módosításként toldani, hogy amint a mai Magyarországról nem utasítható ki semmiképpen a magyar állampolgár, úgy a magyar nemzetiségű „utód” állam polgára sem (sokszor nevetséges és mondvacsinált okokkal.) Hiszen nem ők mondtak le a magyar állampolgárságról, hanem sajnos, ma úgy néz ki – Csonka-Magyarország mondott le végképpen róluk.

Lét és nemlét határát súrolják ezek a gondolatok. A mi magyar és emberi létünk vagy nemlétünk határát. S hogy reménytelen helyzetünkben, reménytelen világunkban a reménység mégis felcsillanjon, tovább idézem Rab Zsuzsa költőnőnk versét: „ – hányszor lét és nemlét határán! – erős hitben mégis megállván.”

Az Úristen adja nemzetünk lelkének ébresztésére és megerősítésére ezt az erős hitet, amely – kegyelméből és benne bízva – mindig elég volt ahhoz, hogy megmaradjunk embernek és magyarnak, s bátran hihetjük – ha Ő akarja – ezután is elégséges lesz! (V. Zs. 1997. júliusban)

Arany János: Az örökség

Azok a magyarok, kik e hazát
Véren vették, vérrel ótalmazák,
Azok a magyarok, ha riadót fúttak,
A halál képétől nem messzire búttak.

Lakásuk volt paripájuk háta,
Vetett ágyok kemény nyeregkápa:
Éttek és aludtak vérmocskolta nyergen,
Jártak éjjel-nappal sok nehéz fegyverben.

Nem kérdezték: sok-e az ellenség?
Olvasatlan próbáltak szerencsét;
Tudták, a szerencse mindig ahhoz pártol,
Kinek szive még a halálban is bátor.

Elfogytak, elzültek ottan-ottan,
Szép országok hevert elhagyottan,
Fölveré az Isten mindenféle gyoma,
Ékteleenné tette török, tatár nyoma.

Rongált zászló lőn az ő formája,
Nem volt annak színe, sem fonákja,
Itt-amott sötétlett rajta egy-egy vérfolt:
Szép zászlónk, az ország, váznál nem egyéb volt.

E becses zászlónak, a hazának,
Védelmében hányan elhullának!
Vérökben a rudját hányszor megfereszték
Régi ősapáink! de el nem ereszték.

Igy a zászló ránk örökbe maradt,
Ránk hagyák azt erős átok alatt:
Átok alatt hogy, ha elpártolunk attul
Ne legyen az Isten istenünk azontul.

Most telik be, vagy soha, ez átok.
A zászlót, a zászlót ne hagyjátok!
Ha minket elfú az idők zivatarja:
Nem lesz az Istennek soha több magyarja.

AZ EGYHÁZKÖZSÉG HÍREI

Az egyházközség **1997. évi statisztikája**: megkereszteltünk 3 fiút és 4 leányt, összesen 7 főt, név szerint Lakatos Gábort, Demeter Anettet, Mézes Sándort, Kelemen Dániel Márkot, Gyenge Laurát, André Alexandrát és Káló Tímeát. **Megeskettünk** 2 párt: Tulák Józsefet és Gábor Tímeát, Szalma Norbertet és Konyha Zsuzsánnát. **Eltemettünk** 7 férfit és 4 nőt, összesen 11 főt, id. Demeter Józsefet (72 é.), volt kurátorunkat, Lukács Lászlót (76 é.), id. öz. Demeter Józsefné Lukács Irént (69 é.), Lukács Károlyt (74 é.), volt presbiterünket, öz. Kelemen Lajosné N. Szabó Zsuzsánnát (75 é.), öz. Kós Józsefné Tóth Borbálát (89 é.), öz. Vass Lászlót (69 é.), id. Király Gyulát (77 é.), volt presbiterünket, id. öz. Király Gyuláné Deák Juliánnát (73 é.), id. öz. K. Koós Bálintot (80 é.), volt presbiterünket és Király Györgyöt (90 é.), volt kurátorunkat. **Konfirmáltak** az elmúlt évben: Dányi Gábor, Hanyánszki Valéria, ifj. Tulák József, N. Szabó Csaba, Kuttor László, Sülyi Imre, Soós Vivien Panna, Tóth Brigitta, Boros Anita, Oláh Judit, Kiss Judit, összesen 11 fő.

Istentiszteletre 157-szer hívott a harang szava. **Perselypénzként** bejött adomány 222 033 forint volt, **egyházfenntartói járulékok** 239 200 forint.

Isten dicsőségére adakoztak 1997-ben: Lukács Lajos 500, öz. Lukács Lajosné 500, Demeter József 2000, Hausel Pálné 1000, Király Gyula 1000, öz. Lukács Károlyné 2000, V. Szabó Lajos 1000, Kelemen József 1000, öz. Bata Imréné 2000, Kuttor László 1000, dr. Kós József 1000, Koós Bálintné 1000, Koós Tibor 2000, öz. Király Györgyné 2000, összesen 20000 forint.

A **parókia renoválására** befolyt adományok: Király Gyula 5000, G. Koós Bálint 4000, öz. Kiss Jánosné 1000, öz. Nagy Antalné 1500, Demeter József 5000, Molnár Béla 3000, Sopronyi Sándor 2000, Király Béla 1000, Gál Gyula 5000, öz. id. Berecz Józsefné 2000, öz. Bencs Sándorné 1000, G. Lukács János 2000, öz. Czakó Gyuláné 3000, Király György 5000, id. Koós Jenő 4000, B. Koós Bálint 1000, id. Lukács Zoltán 1000, összesen 46500 forint.

Toronyra adtak: Tóth Sándor 1000, öz. Szűcs Lászlóné 1000, öz. Szabó Józsefné 2000, Fábíán Ödönné 5000, Deák Ferencné 2000, G. Koós Bálint 4000, dr. Kós József 1000, Sopronyi Sándor 2000, öz. Nagy Antalné 1500, Demeter József 5000, Molnár Béla 2000, Koós Ferenc 5000, Gyórfi Gyula 2000, öz. Juhász Józsefné 2000, öz. Berecz Józsefné 1000, összesen 36500 forint. A harangtorony alapítványra pünkösdi számunk óta érkezett a Primex Eger-től 10000, és a Litográfia Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft.-től 15000 forint. Köszönjük az adományokat.

Fiep Zoltán nyugalmazott nagytiszteletű úrnak **karácsonyra** 10000 forintot gyűjtött és küldött el az ekklesia, amit önkormányzatunk megtoldott az általuk összegyűjtött adományokkal, még 5000 forinttal.

A helybeli iskolások **hittankönyveit** az önkormányzat vásárolta meg. Köszönjük minden téren a tőlük kapott segítséget és támogatást.

A leégett miskolci **Deszka templom** újjáépítésére 6000 forintot küldtünk el.

Temetőből 21000 forint, karácsony esti **kántálásból** 38480 forint, **egyházkerülettől a parókiára** 200000 forint.

Úrvacsorai szent jegyeket, kenyeret és bort adtak 1997-ben: bójtre Hausel Pálné, húsvétra Gulyás Lajos, pünkösdre Kelemen József, konfirmációra öz. N. Szabó Jánosné, újkenyérre Kiss János, újborra Koós Tibor, karácsonyra Papp József.

Minden adományt ezúton is hálásan köszönünk, és kérjük a hívek további áldozathozatalát az időszerű munkák végzéseinek folytatásához. Az Úr áldása legyen minden jókedvű adakozón!

Tavaly elkészült a toronyba ünnepekkor kitett címerekkel kihímzett zászlónk, mely öz. Király Lászlóné kezemunkája. Köszönet érte.

Az idei esztendőben **nem lesz konfirmáció**, de ugyan kiknek is lenne, mikor az istentiszteletek látogatottsága annyira kicsiny a református Radostyán lélekszámához képest, különösen pedig az ifjúság soraiból. A fogadalmat tett konfirmáltak sem tekintik többnek Istennek adott szavukat egy utcán vagy buszmegállóban kimondott felesleges és üres szónál.

Ebben az esztendőben tervezzük felállítani a már elkészült két világháborús kopjafát a templom kertjében, a parókia felújítását tovább folytatjuk, és talán a műemlék tornyunkkal is elkezdhetünk foglalkozni, annak helyreállítását végre megkezdeni.

Az **1998. január 4-én** délelőtt a templomban tartott egyházközségi **lelkészválasztó közgyűlésen** az egyházközség választó tagjai **egyhangúan**, tartózkodás és ellenszavazat nélkül megválasztották a már évek óta közöttük szolgáló **Várady Zsolt Józsefet** az egyházközség **rendes lelképásztorává**.

A Radostyáni Egyházközség Presbitériumának határozata szerint **1998. január 1-től** kezdve **1500, azaz egyezeröttszáz forint a felnőtt (18 év felett) egyháztagok részéről a befizetendő éves egyházfenntartói járulék**. Az elmaradások természetesen a mindenkori összegben fizetendők.

AZ ÚR LEGYEN 1998-BAN IS ÓRIZÓ PÁSZTORUNK!